

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/81/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118218609
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118218609.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlady Simkovej v spore žalobkyne: W. Š., C.. XX.XX.XXXX, D. S. C. XX, XXX XX Ž., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Bratislava, IČO: 36 234 176, právne zastúpený: Advokátska kancelár GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 166,33 EUR a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 06. 05. 2019, č. k. 19Csp/245/2018-55 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok vo výroku I.

II. Mení rozsudok vo výroku II. tak, že určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.09.2017 v § 5 Hlavy 5. Podmienky splácania úveru v znení:

„Ak dôjde k zosplatneniu úveru podľa § 2 písm. a), b) a c) Hlavy 6., musíte nám aj odo dňa zosplatnenia hradiť úrok dohodnutý v zmluve pre prípad riadneho splácania úveru, a to až do doby úplného vrátenia úveru.“

je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

III. Mení rozsudok vo výroku III. v zamietavej časti o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok tak, že určuje zmluvnú podmienku v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 13.09.2017 nachádzajúca sa v § 1 Hlavy 11. Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania v znení:

„Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 EUR v prípade prvej upomienky a 12 EUR v prípade druhej a ďalšej upomienky.“

je v časti týkajúcej sa sumy za prvú upomienku pre jej neprijateľnosť neplatná.

IV. Priznáva žalobkyni nárok náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd 1. inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 166,33 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 10.03.2019 až do zaplatenia, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.“

V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.

II. Žalobu v časti určenia, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.09.2017 v § 5 Hlavy 5. Podmienky splácania úveru v znení: „ Ak dôjde k zosplatneniu úveru podľa § 2 písm. a), b) a c) Hlavy 6., musíte nám aj odo dňa zosplatnenia hradiť úrok dohodnutý v zmluve pre prípad riadneho splácania úveru, a to až do doby úplného vrátenia úveru.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, zamieťa.

V tejto časti konania je žalobca povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.

III. Určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 13.09.2017 nachádzajúca sa v § 1 Hlavy 11. Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania v znení: „ Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 EUR v prípade prvej upomienky a 12 EUR v prípade druhej a ďalšej upomienky.“ je v časti týkajúcej sa sumy za druhú upomienku pre jej neprijateľnosť neplatná. V prevyšujúcej časti žalobu zamieťa.

Určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 13.09.2017 v § 2 Hlavy 11. Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania v znení: „ Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať zmluvnú pokutu vo výške 17 €, ktorú musíte uhradiť.“, je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške týchto trov.“

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ust. § 37 ods. 1, § 39, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1, 2, 3, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 489, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 7 ods. 1, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobkyňa sa návrhom došlým súdu 31. 12. 2018 domáhala: o vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 166,33 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy,

o určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v nasledujúcom znení - Ak dôjde k zosplatneniu úveru podľa § 2 písm. a), b) a c) Hlavy 6. musíte nám aj odo dňa zosplatnenia hradiť úrok dohodnutý v zmluve pre prípad riadneho splácania, a to až do doby úplného vrátenia úveru,

o určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v nasledujúcom znení - Ak sa omeškáte s úhradou splátky máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 € v prípade prvej upomienky a 12 € v prípade druhej a ďalšej upomienky,

o určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v nasledujúcom znení - Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať zmluvnú pokutu vo výške 17 €, ktorú musíte uhradiť.

4. Žalobkyňa uviedla, že žaloba sa týka zmluvy o spotrebiteľskom úvere č.. uzavretej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou dňa 13.09.2017, na základe ktorej jej bol poskytnutý úverový rámec vo výške 2 000 €. Pokiaľ ide o úverovú zmluvu, táto sa riadi zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej „ZoSÚ“) a žalobkyňa má za to, že neobsahuje povinné zmluvné náležitosti vyžadované § 9 ods. 2 citovaného zákona konkrétne:

písm. c) - adresu veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,

písm. f) - dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,

písm. k) - uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov,

písm. l) - výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku týkajúcu sa platby zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru, má za to, že jej neprijateľnosť spočíva v tom, že veriteľovi patrí zmluvný úrok do splatnosti dlhu a od splatnosti je spotrebiteľ v omeškaní a má platiť úrok z omeškania.

Neprijateľnosť zmluvnej podmienky o platbe za upomienky vidí žalobkyňa v tom, že je neprijateľné, aby spotrebiteľ znášal akékoľvek výdavky žalovaného, ktoré mu môžu vzniknúť s vymáhaním pohľadávky a ktoré si dodávateľ sám určil pevnou sumou vopred.

Neprijateľnosť zmluvnej podmienky týkajúcej sa zmluvnej pokuty, vidí žalobkyňa v tom, že zmluvná pokuta nebola individuálne dojednaná, pričom poukazuje na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/137/2016, ktorým bola takáto zmluvná pokuta už vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

5. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním doručeným súdu dňa 25.03.2019 (č.l. 28-33), v ktorom uviedol, že nenastal žiaden z prípadov bezdôvodného obohatenia, preto žalobu považuje v tejto časti za bezdôvodnú. Pokiaľ ide o nedostatok náležitostí zmluvy, a to rozklad splátok na istinu, úroky a poplatky poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, ako aj na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR prezentovanú okrem iných aj rozhodnutím sp. zn. 3Cdo/146/2017. K námietke nedostatku uvedenia doby trvania zmluvy a termínu konečnej splatnosti poukazuje na Hlavu 6. § 1, kde je uvedené, že zmluva je písomne uzatvorená na dobu neurčitú a je možné ju písomne vypovedať. Znova poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci sp. zn. C-42/15, ktorý uvádza, že všetky náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nemusia byť nevyhnutne obsiahnuté v jedinom dokumente, ale môžu byť obsiahnuté aj v iných dokumentoch, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere. V prípade tvrdého nedostatku uvedenia adresy predávajúceho, na ktorej je možno uplatniť sťažnosť alebo reklamáciu, má za to, že touto adresou je adresa dodávateľa uvedená v záhlaví zmluvy. V časti žaloby týkajúcej sa určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok poukazuje na to, že na ich určenie nie je naliehavý právny záujem, a preto by žaloba v tejto časti mala byť bez ďalšieho zamietnutá.

6. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že dňa 13.09.2017 bola medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, z ktorej vyplývajú parametre poskytnutého úveru nasledujúco - výška úverového rámca 2 000 €, ročná úroková sadzba 19,24 %, výška mesačnej splátky 2,18 % z výšky úverového rámca (43,50 €), RPMN 21 %, pričom uvádza aj predpoklady použité na výpočet RPMN, odplata 19,24 %, priemerná hodnota RPMN 22,42 %, celková čiastka splatná spotrebiteľom 2 208,43 €, termín splatnosti splátok 20. deň v mesiaci. Zmluva zvýrazneným písmom v osobitnej časti uvádza aj dôsledky nesplácania úveru podľa úverových podmienok, a to zaplatenie poplatkov za prvú upomienku 5 €, za druhú a ďalšiu upomienku 12 € a zmluvnú pokutu vo výške 17 €.

Výzvou zo dňa 05.03.2019 (č.l. 24) požiadal súd žalovaného o zaslanie všetkých dokladov a výstupov z registrov, ktorými sa overovala bonita žalobcu. Následne výzvou zo dňa 29.03.2019 požiadal súd žalovaného o preukázanie oprávnených nákladov na upomienky vo výške 5 € a 12 €.

7. Z vykonaného dokazovania je nesporné, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme revolvingového úveru, ktorou bol poskytnutý úver vo výške 2 000 € a žalobca vrátil sumu 2 166,33 €. Keďže žalovaný ani na výzvu súdu žiadne doklady o preverovaní bonity nezaslal, dospel súd k záveru, že zo strany žalovaného - dodávateľa, došlo k porušeniu povinnosti odbornej starostlivosti hrubým spôsobom, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, pričom poukázal na ust. § 7 a § 11 ods. 2 ZoSÚ, podľa ktorého veriteľ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr. predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poisťného plnenia a pod.). Vzhľadom na to nepovažoval za potrebné zaoberať sa tvrdými nedostatkami zmluvy o úvere, ktoré by mali viesť k rovnakému záveru. Vzťah medzi účastníkmi konania posudzoval ako vzťah bezdôvodného obohatenia, pričom išlo o plnenie bez právneho dôvodu.

8. Pri posudzovaní neprijateľnosti zmluvnej podmienky o platení úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru súd prvej inštancie vychádzal z ust. § 565 OZ. Zároveň argumentoval aj rozhodnutím Finančného arbitra ČR sp. zn. FA/3952/2014 uverejnenom v Zbierke rozhodnutí FA ako 17/2015. Napádanú zmluvnú podmienku súd nepovažoval za neprijateľnú.

9. K neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa poplatkov za upomienky a zmluvnej pokuty uviedol, že dodávateľ má právo na úhradu nákladov spojených s vyhotovením a odoslaním upomienky. Poplatok za upomienku nie je sankciou za omeškanie, ale refundáciou nákladov vyvolaných omeškaním spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené poplatok za upomienku vo výške 5 € nepovažuje za neprijateľný, keďže zahŕňa reálne ekonomické náklady na jej vyhotovenie. Pritom poukázal na § 9 ods. 9 ZoSÚ, podľa ktorého „Od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.“ Dodávateľ má právo na nie len zákonné poplatky, ale aj zmluvné, pokiaľ nie sú zákonom zakázané. Preto v tejto časti súd prvej inštancie žalobu zamietol. Pri poplatku za upomienku vo výške 12 € však žalovaný neodôvodnil rozdiel medzi nákladmi medzi 1. a 2. upomienkou a treba ju považovať za skrytú zmluvnú pokutu, čo je netransparentné, a teda ide v časti poplatku za 2. upomienku o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

10. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1 CSP a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo výroku I. a III. Žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo výroku II.

11. Proti tomuto rozsudku, proti výrokom II., ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania a proti výroku III., ktorým súd prvej inštancie žalobu o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v prevyšujúcej časti zamietol, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa navrhujúc odvolaciemu súdu, aby rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie podala z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie nepovažoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, podľa ktorej: „ Ak dôjde k zosplatneniu úveru podľa § 2 písm. a), b) a c) Hlavy 6, musíte nám aj odo dňa zosplatnenia hradiť úrok dohodnutý v zmluve pre prípad riadneho splácania úveru, a to až do doby úplného vrátenia úveru.“ Poukazuje pritom na argumentáciu súdu prvej inštancie, ktorý uviedol ako dôvod nároku na úroky z úveru delikvenciu dlžníka, ktorý sa dostal do omeškania. Žalobkyňa sa necíti byť delikventkou, práve naopak poukazuje na žalovaného, ktorého správanie si podľa nej zaslúži pomenovanie delikventné v dôsledku bezdôvodného obohatenia a zaťaženia zmluvného vzťahu neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vyjadruje nespokojnosť s tým, že argumentácia súdu prvej inštancie je založená na rozhodnutí Finančného arbitra ČR, pričom nereaguje na početnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky. Po akomkoľvek predčasnom ukončení úveru nemá veriteľ právo od spotrebiteľa žiadať riadny úrok súbežne s úrokom z omeškania, nakoľko toto konanie je v rozpore s kogentnými ustanoveniami OZ upravujúcimi omeškanie dlžníka (§ 517 ods. 2 OZ). Poukazuje pritom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. 9. 2012, v ktorom sa objasnil rozdiel medzi úrokmi z dohodnutého úveru a úrokmi z omeškania. Ďalej poukazuje na rozhodnutia krajských súdov a Krajského súdu Prešov, sp. zn. 22Co/2/2017 z 28.11.2017, ktoré zároveň boli priložené k odvolaniu žalobkyne.

K poplatku za prvú upomienku uvádza, že argumentácia súdu prvej inštancie svedčí v prospech opaku, k určenie neprijateľnosti poplatku aj za prvú upomienku. Ak má dodávateľ právo nie len na zákonné poplatky, ale aj na zmluvné, potom by stačilo len ich zakotvenie v zmluve. Pritom § 53 OZ uvádza, že zmluvné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa a neboli individuálne dojednané, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Dáva do pozornosti rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 22Co/128/2018 z 26. 3. 2019, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola určená rovnaká zmluvná podmienka, teda aj za prvú upomienku vo výške 5,-eur, aj keď vo vzťahu k inému dodávateľovi, za neprijateľnú.

12. Proti rozsudku, vo výroku I. podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. S právnym názorom súdu nesúhlasí a zastáva názor, že si vyžiadal všetky potrebné informácie na dostatočné preverenie bonity u žalobkyne ako klienta. Ako dôkazy prikladá úverovú správu z úverového registra NRKI, výpis z účtu žalobkyne. Uvádza, že žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy uviedla, že je zamestnancom na dobu neurčitú vo U.. a jej čistý príjem predstavuje 850 eur, výška čistého príjmu jej partnera je tiež vo výške 850 eur. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ sa neupravuje spôsob, akým má veriteľ posudzovať schopnosť klienta splácať úver, odkazuje len na odbornú starostlivosť. Vzhľadom na to má za preukázané, že túto povinnosť si žalovaný v zmysle zákona dostatočne splnil. Z uvedených dôvodov navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec

vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a priznal žalovanému náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania.

13. K odvolaniu žalovaného sa žalobkyňa nevyjadрила; k odvolaniu žalobkyne sa žalovaný nevyjadril.

14. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

15. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

16. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobkyňou ako dlžníkom dňa 13.09.2017 zmluvu o revolvingovom úvere, číslo zmluvy: XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý revolvingový úver vo výške 2 000 eur, s ročnou úrokovou sadzbou 19,24 %, RPMN 21 %, priemernou hodnotou RPMN 22,42 %, celkovou čiastkou splatnou spotrebiteľom 2 208,43 eur. Zmluva uvádza ako dôsledky nesplácania úveru zaplatenie poplatkov za prvú upomienku 5 eur, za druhú a ďalšiu upomienku 12 eur a zmluvnú pokutu vo výške 17 eur.

17. Je nepochybné, že zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX . zo dňa 13. 09. 2017 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Okrem aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách sa na predmetný vzťah budú aplikovať aj ďalšie predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa.

18. Odvolací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ). Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu lex specialis, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

19. Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Účelom uvádzania zákonom stanovených náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere je zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú.

20. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

21. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných

prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie.

22. Aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda popri úrokoch z omeškania či iných sankciách už zaoberala. Najvyšší súd konštatoval cit., . Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 OBZ (uznesenie NS SR vo veci 4 Obo 143/98). V rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods.2 OZ o administratívnom strope úrokov z omeškania (napr. rozsudok KS v Prešove vo veci 6Co 182/2011).

23. Zákonodarca opakovane pristúpil k regulácii úverových vzťahov a oficiálne sa kritizuje nadmerný nárast zadlženia obyvateľstva z úverových vzťahov. Cit napr. z dôvodovej správy k novele nar.vl.87/1995 Z.z. vykonanej nar. vl. č. 586/2008 Z. z. „Cieľom predkladaného návrhu je docieľiť vyváženú právnu úpravu v oblasti sankcií, a tak zamedziť jednej z foriem úžerných praktík v spotrebiteľských veciach. Reaguje sa na sofistikovanejšie a oveľa nebezpečnejšie úžerné praktiky, pri ktorých sa síce nedojednávajú vysoký úrok za poskytnutie peňažných prostriedkov, ale cez množstvo zmluvných pokút a iných sankcií sa ospravedľujú neprimeraný nárast výšky pohľadávky. Podľa článku 8 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách môžu štáty prijať prísnejšie opatrenia za účelom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa. Navrhovaná právna úprava bez ujmy pre dodávateľa zabezpečuje jednoduchšie, ale predovšetkým jednotnejšie pravidlá pri sankciách spojených s porušením záväzku spotrebiteľa....Spotrebiteľské vzťahy nesmú byť zdrojom neprimeraných ziskov...“.

24. Nemali by byť pochybnosti, že za úver možno dohodnúť úroky, a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

26. Súd prvej inštancie posudzoval neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 13.09.2017 v § 2 Hlavy 11. „ Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 eur v prípade prvej upomienky a 12 eur v prípade druhej a ďalšej upomienky.“ Neprijateľnosť zmluvnej podmienky o poplatku za upomienku vo výške 12 eur súd prvej inštancie videl v tom, že dodávateľ neodôvodnil rozdiel medzi nákladmi na 1. a 2. upomienku, preto ju považoval za skrytú zmluvnú pokutu, čo je netransparentné a takýto poplatok treba zároveň zarátať spolu so zmluvnou pokutou do limitu stanoveného § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia občianskeho zákonníka OZ. Naopak, poplatok za upomienku vo výške 5 eur nemal za neprijateľný vzhľadom na reálne ekonomické náklady na jej vyhotovenie (poštovné cca 1,50 eur, náklady na papier, toner a pod.), pričom poukázal na § 9 ods. 9 ZoSÚ, podľa ktorého od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Považoval teda za zřejmé, že veriteľ má právo na poplatky uvedené v zmluve.

27. Vo vzťahu k nákladom spojeným s upomienkami, zaplataenia ktorých sa žalobca domáha, odvolací súd uvádza, že takéto náklady za upomienky nemôžu mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mali povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Skutočnosť, že výška zmluvne určených poplatkov nekorešponduje s reálnymi nákladmi, ktoré veriteľovi môžu vzniknúť v súvislosti s upomienkami nasvedčuje to, že výška poplatkov sa líši v závislosti od toho, o ktorú upomienku v poradí ide

(1. upomienka - 5 eur, 2. a ďalšia 12 eur). Odvolací súd je toho názoru, že takto koncipovaná dohoda o poplatku, keď dodávateľ núti spotrebiteľa platiť poplatky, ktoré neodrážajú skutočné náklady dodávateľa, len sankcionuje spotrebiteľa za účelom maximalizácie zisku dodávateľa a takéto zmluvné dojednanie spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán sporu, je neprijateľná. Dodávateľ so žalobkyňou ako spotrebiteľkou zmluvnú pokutu osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárových všeobecných zmluvných dojednaní. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. V tejto súvislosti odvolací súd uzatvára, že v danej veci má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to s poukazom na § 52 ods. 1 OZ a § 3 ods. 5 ZOS.

28. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. v zamietavej časti tak, ako je to uvedené vo výroku III. tohto rozsudku (§ 388 CSP).

29. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pri posudzovaní splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ žalobcom zodpovedal všetky otázky, ktoré považoval pre rozhodnutie za podstatné, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje. Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov dospel k záveru, že žalobca nepostupoval dôsledne podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie v konaní vyzval žalovaného (5. 3. 2019), aby preukázal skúmanie bonity žalobkyne s odbornou starostlivosťou (č.l. 24), aby zaslal súdu všetky doklady a výstupy z registrov, ktorými sa overovala bonita žalobkyne. Žalovaný dôkazy o skúmanie bonity žalobkyne v konaní pred súdom prvej inštancie nepredložil. Odvolací súd konštatuje, že žalovaná obchodná spoločnosť je poskytovateľom úverov na profesionálnej báze, podnikateľom, preto sa predpokladá u takýchto spoločností vyššia odborná úroveň a aj zodpovednosť za porušenie zmluvných povinností. Zmluvné podmienky sú tvorené poskytovateľom úveru aj s dôsledkami pre navrhovateľa zmluvných podmienok. Žalovaný pri uzatváraní zmlúv konal evidentne úmyselne so snahou dosiahnutia zisku, preto takýto subjekt nesie aj väčšiu zodpovednosť za férové pravidlá pri poskytovaní úveru a dôsledky z porušenia zákonných povinností. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaný ako subjekt pôsobiaci na finančnom trhu, mal vedomosť o nárokoch, ktoré uplatňoval v rozpore so zákonom, napriek tomu tak postupoval v množstvách ďalších zmlúv. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak, ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

30. „Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy sa zameril len na zistenie príjmových pomerov žalovanej a jej schopnosť splácať úver vôbec neskúmal. Podľa tvrdenia žalovanej pri uzatváraní zmluvy sa zástupca žalobcu zaujímal o jej príjmy a o nič iné a to i napriek upozorneniu zo strany žalovanej na existenciu ďalších úverov. Za dôkaz podporujúci toto tvrdenie je potrebné považovať i samotnú zmluvu o úvere. V nej okrem údajov zameraných na zamestnanie a príjem žalovanej iné údaje obsiahnuté nie sú. V priebehu konania žalobca ničím právne významným nepreukázal, aby mal akúkoľvek snahu čo i len formálne zisťovať celkovú zadlženosť žalovanej a teda jej schopnosť platiť ďalší poskytnutý úver. Cieľom žalobcu bolo bez akýchkoľvek pochybností dosiahnutie zisku, bez ohľadu na to, že žalovaná vzhľadom na svoju vysokú zadlženosť množstvom ďalších úverov nebola objektívne schopná dlh takto vzniknutý uhradiť, nakoľko celková výška mesačných splátok úverov presahovala výšku jej príjmu. Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a ani so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov. Takéto jeho konanie nie je možné hodnotiť inak ako konanie priečiace sa dobrým mravom v dôsledku čoho je ním uzatvorená zmluva neplatná podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 7Co/134/2012 zo dňa 24.01.2013).

31. Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý

je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej).

32. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi vyslovenými Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí č.k. 6Co/171/2016 v zmysle ktorých, cit.: „dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nebanalivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. vôbec nepôsobí odrádzajúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona - Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu bez toho, aby bolo zrejmé, čo postretnie dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Ak Súdny dvor uznal ako odrádzajúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.“

33. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

34. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd vyhovel odvolaniu žalobkyne a podľa ustanovenia § 387 CSP potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku I. ako vecne správny..

35. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyni súd priznal plnú náhradu trov konania vo vzťahu k neúspešnému žalovanému.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).